

Паразитологія та гельмінтологія

Викладач: доктор біологічних наук, габілітований доктор, доцент Сарабєєв Володимир Леонідович

Кафедра: біології лісу, мисливствознавства та іхтіології, III корпус, ауд. 217

E-mail: yolodimir.sarabeev@gmail.com

Телефон/Вайбер: +38(098) 327-79-73

Інші засоби зв'язку: Moodle (форум курсу, приватні повідомлення)

Освітня програма, рівень вищої освіти:		Біологія PhD					
Статус дисципліни:		Вибіркова					
Кредити ECTS	4	Навч. рік:	2023-2024	Рік навчання	3	Тижні	16
Кількість годин	120	Кількість змістових модулів	6	Лекційні заняття – 16 Практичні заняття – 16 Самостійна робота – 88			
Вид контролю:		Залік					
Посилання на курс в Moodle		https://moodle.znu.edu.ua/enrol/index.php?id=13631					

ОПИС КУРСУ

Паразитологія та гельмінтологія – це комплексні біологічні науки про паразитичні організми, їх взаємовідносини з хазяїнами та навколишнім середовищем. Паразитизм є надзвичайно поширеним явищем у природі, ще на початку 80-х років було підраховано, що понад 70% всіх видів тварин є паразитичними організмами. За об'єктами паразитування розрізняють такі розділи паразитології: медичну, ветеринарну та агрономічну. Теоретичною базою паразитології є загальна паразитологія. **Мета** курсу - надати знання щодо основ загальної паразитології та гельмінтології. За об'єктами паразитування розрізняють такі розділи паразитології: медичну, ветеринарну та агрономічну. Загальнотеоретичною базою паразитології є загальна паразитологія, що вивчає фауну, систематику та таксономію паразитів, закономірності паразитизму, систему паразит-хазяїн та відношення між організмами. Основне завдання паразитології - опрацювання теоретичної бази біологічних й інтегрованих методів боротьби з паразитами людини, тварин, рослин та розв'язання низки біологічних проблем, наприклад шляхів коєволюції та філогенії живих організмів.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

У разі успішного завершення курсу аспірант зможє:

- застосовувати базові фундаментальні знання з паразитології при формуванні особистого відношення до живих організмів, їх угруповань та екосистем;
- розпізнавати стосунки між організмами в природі;
- визначати збудника паразитичного захворювання людини та тварин;
- проводити паразитологічне дослідження молюсків, членистоногих, риб, птахів і ссавців, та виявляти паразитів;
- володіти методиками фіксації та збору паразитів;
- користуватись визначником паразитів;
- визначати паразитів до виду та роду.

Згідно з вимогами освітньо-наукової програми аспіранти повинні досягти таких **програмних результатів навчання**:

Програмні результати навчання	
ПРН1	Мати передові концептуальні та методологічні знання з предметної області та на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення наукових і прикладних досліджень на рівні останніх світових досягнень з відповідного напрямку, отримання нових знань та/або здійснення інновацій
ПРН2	Глибоко розуміти загальні принципи, методи, методології наукових досліджень, застосовувати їх у власних дослідженнях у сфері біології та у викладацькій практиці
ПРН5	Планувати і виконувати експериментальні та/або теоретичні дослідження за напрямом спеціальності та дотичних міждисциплінарних напрямів з використанням сучасних інструментів; оцінювати та забезпечувати якість виконуваних досліджень; комерціалізувати їх результати; здійснювати захист прав інтелектуальної власності

РОЗКЛАД КУРСУ ЗА ТЕМАМИ ТА КОНТРОЛЬНІ ЗАХОДИ

Тиждень і вид заняття	Тема заняття	Контрольні заходи, кількість балів
Змістовий модуль 1. Визначення паразитології та гельмінтології як науки, основні поняття та терміни, історія розвитку		
Тиждень 1 Лекція 1	Тема 1. Історія розвитку паразитології на Україні та за кордоном, поняття паразитизму, об'єкт та задачі паразитології. Взаємовідносини тварин.	<i>Доповідь:</i> Скласти презентацію та доповіді за однієї з тем (<i>max 10 балів</i>): Тема 1. Взаємовідносини тварин. Тема 2. Шляхи переходу до паразитичного способу життя. Становлення системи паразит-хазяїн. Типи систем паразит-хазяїн. Тема 3. Місце паразитів у тваринному світі (паразитичні найпростіші та багатоклітинні). Хазяї паразитів. Тема 4. Біологічні властивості системи паразит-хазяїн.
Тиждень 2 Лекція 1	Тема 2. Шляхи переходу до паразитичного способу життя. Становлення системи паразит-хазяїн. Типи систем паразит-хазяїн.	
Тиждень 3 Лекція 3	Тема 3. Місце паразитів у тваринному світі (паразитичні найпростіші та багатоклітинні). Хазяї паразитів.	
Тиждень 4 Лекція 4	Тема 4. Біологічні властивості системи паразит-хазяїн.	
Змістовий модуль 2. Паразитичні найпростіші		
Тиждень 4 Лекція 4	Тема 5. Адаптації найпростіших до паразитизму.	<i>Доповідь:</i> Підготувати презентацію та доповіді щодо різноманіття паразитичних найпростіших. Представити інформацію по морфології, життєвому циклу та хазяях для кожного класу найпростіших в якому зареєстровано паразитичні форми. По одному-два слайди на кожен тип. (<i>max 10 балів</i>)
Тиждень 5 Практ. 1	Тема 6. Морфологія, життєві цикли та практичне значення зоомастигофор, опалінат та лобос.	
Тиждень 6 Практ. 2	Тема 7. Морфологія, життєві цикли та практичне значення споровиків, мікроспоридій, мікроспоридій та війчастих.	

Змістовий модуль 3. Гельмінти та паразитичні молюски		
Тиждень 7 Практ. 3	Тема 8. Плоскі черви. Будова та життєві цикли моногеней, трематод, та цестод, найпоширеніші захворювання людини та тварин, що спричиняють плоскі черви. сисуни.	<i>Доповідь:</i> Підготувати презентацію щодо різноманіття паразитичних багатоклітинних. Представити інформацію по морфології, життєвому циклу та хазяях для кожного класу багатоклітинних тварин в якому зареєстровано паразитичні форми. По одному-два слайди на кожен клас. (<i>max 10 балів</i>)
Тиждень 8 Практ. 4	Тема 9. Акантоцефали, походження та патогенне значення життєві цикли та захворювання	
Тиждень 9 Практ. 5	Тема 10. Нематоди, будова, життєві цикли та захворювання. Паразитичні молюски, походження та патогенне значення	
Модуль 4. Екологічна паразитологія, зоогеографія		
Тиждень 10 Лекція 5	Тема 11. Система паразит-хазяїн з погляду екології.	<i>Доповідь:</i> Скласти презентацію та доповіді за однієї з тем (<i>max 10 балів</i>): Тема 1. Система паразит-хазяїн з погляду екології. Тема 2. Процеси регуляції в системі паразит-хазяїн. Тема 3. Специфічність та географічне поширення паразитів.
Тиждень 11 Лекція 6	Тема 12. Процеси регуляції в системі паразит-хазяїн.	
Тиждень 12 Лекція 7	Тема 13. Специфічність та географічне поширення паразитів.	
Модуль 5. Еволюційний розвиток паразитів та коеволюційні зв'язки в системі паразит-хазяїн		
Тиждень 13 Лекція 8	Тема 14. Філогенез та еволюція паразитів	<i>Доповідь:</i> Скласти презентацію та доповіді за однієї з тем (<i>max 10 балів</i>): Тема 1. концепція коеволюції паразитів та їхніх хазяїв Тема 2. видоутворення паразитів Тема 3. теорія церкомеру
Модуль 6. Паразитичні членистоногі та методики паразитологічних досліджень		
Тиждень 14 Практ. 6	Тема 15. Паразитичні членистоногі: ракоподібні, хеліцерові та комахи (особливості їх морфології, біології та патогенного впливу).	<i>Самостійна робота:</i> Провести розтин безхребетної або хребетної тварини. Представити фотографії проведеного розтину тварини, мікрофотографії знайдених паразитів, заповнені протоколи розтинів. (<i>max 10 балів</i>)
Тиждень 15 Практ. 7	Тема 16. Паразитологічне дослідження безхребетних.	
Тиждень 16 Практ. 8	Тема 17. Паразитологічне дослідження хребетних тварин.	
	Залік	Провести визначення німих препаратів наданих

		викладачем. Представити ілюстрації зображень морфології паразитів, провести морфометричне обстеження та надати обґрунтування проведеного визначення
--	--	---

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

№ №	Контрольні заходи	Критерії оцінювання
ПОТОЧНИЙ		
1	Доповідь	Максимальна кількість балів – 10. При цьому оцінюється глибина розуміння обраної теми доповіді (4 бали), логічність та послідовність викладення матеріалу (4 бали), відповіді на питання (2 бал)
2	Самостійна робота	Максимальна кількість балів – 10. При цьому оцінюється правильність і повнота виконаного завдання: виконано правильно, повністю із застосуванням оригінального підходу (9-10 балів); містить незначні неточності (7-8 бали), наявні помилки (4-6 бали), завдання виконано неправильно із суттєвими помилками й неповністю (1-3 бали)
ПІДСУМКОВИЙ		
3	Визначення німих препаратів	Максимальна кількість балів – 40, по 10 балів за кожне визначення. При цьому оцінюється правильність і повнота виконаного завдання: виконано правильно, повністю із застосуванням відповідного підходу щодо групи паразита (9-10 балів); містить незначні неточності (7-8 бали), наявні помилки (4-6 бали), завдання виконано неправильно із суттєвими помилками й неповністю (1-3 бали)

Шкала оцінювання: національна та ECTS

За шкалою ECTS	За шкалою університету	За національною шкалою
A	90 – 100 (зараховано)	зараховано
B	85 – 89 (зараховано)	
C	75 – 84 (зараховано)	
D	70 – 74 (зараховано)	
E	60 – 69 (зараховано)	
FX	35 – 59 (не зараховано – з можливістю повторного складання)	не зараховано
F	1 – 34 (не зараховано – з обов'язковим повторним курсом)	

Зараховано (90 – 100 балів) виставляється, якщо здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано викладає його під час відповідей; глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу; демонструє високий рівень застосування отриманих умінь і навичок, а

також оригінальний підхід під час дискусії та обговорення теми наукового дослідження.

Зараховано (75 – 89 балів) виставляється, якщо здобувач достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів; в основному розкриває зміст теоретичних питань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу; демонструє високий рівень застосування отриманих умінь і навичок під час виконання практичних завдань. Проте, при викладенні деяких теоретичних питань та вирішення практичних завдань йому не вистачає достатньої глибини та аргументації, може припускатися окремих несуттєвих неточностей та незначних помилок.

Зараховано (60 – 74 бали) виставляється, якщо здобувач в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації; демонструє середній рівень застосування отриманих умінь і навичок під час виконання практичних завдань, припускаючись при цьому суттєвих неточностей та окремих помилок.

Не зараховано (з можливістю повторного складання) (35 – 59 балів) виставляється, якщо здобувач слабо володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів; демонструє низький рівень застосування отриманих умінь і навичок під час виконання практичних завдань, припускаючись суттєвих помилок та неточностей.

Не зараховано (з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) (1 – 34 бали) виставляється, якщо здобувач майже не володіє навчальним матеріалом, не в змозі розкрити зміст більшості питань під час усних виступів та надання письмових відповідей; не вміє застосовувати отримані уміння й навички під час виконання практичних завдань.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна

1. Дахно І. С. Паразитологія (діагностика інвазійних хвороб за екологічними та морфобіологічними особливостями збудників). Навчальний посібник. – Київ : 2023. – 413 с.
2. Невядомська К., Пойманська Т., Магніцька Б., Чубай А. Загальна паразитологія. - К.: Наук. думка, 2007. - 484 с.
3. Паразитологія та інвазійні хвороби сільськогосподарських тварин: навчальний посібник / О.М. Єрохіна. К.: Аграрна освіта, 2014. – 431 с.
4. Паразитологія: Конспект лекцій: Уклад. Корнюшин В.В. - Київ: МСУ, 2011. -128с.
5. Паразитологія: Конспект лекцій: Укладачі: Сухомлін К.Б., Зінченко О.П. – Луцьк : Медіа, 2020. – 94 с.
6. Bogitsh B. J., Carter C. E., Oeltmann T. N. Human Parasitology. 5th ed. London : Academic Press, 2019. 409 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0053156/>.
7. Bowman D. D. Georgis' Parasitology for Veterinarians. 11th ed. St. Louis : Saunders, 2021. 519 p. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi72/0053155/>.
8. Chiodini P. L., Moody A. H., Manser D. W. Atlas of Medical Helminthology and Protozoology. fourth edition. 2003. 87 p. URL:<http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Копійка/0031111.pdf>

Додаткова

1. Основи медичної паразитології. Еволюція. Біосфера : навчально-методичний посібник для студентів - іноземних громадян I курсу медичних факультетів спеціальність " Лікувальна справа" / О.Б. Приходько, А.П. Попович, К.І. Гейченко, Т.І. Ємець, Г.Ю. Малєєва. – Запоріжжя : [ЗДМУ], 2018. – 159 с.
2. Пономар С. І. Довідник з визначення гельмінтів тварин / С. І. Пономар, Н. М. Сорока, О. Д. Небезчук, В. П. Гончаренко, О. В. Семенко, З. С. Пономар: Навчальний посібник. – Біла Церква: ТОВ «Офсет», 2015. – 296 с.
3. Стибель В. В. Інвазійні хвороби риб / В. В. Стибель, А. В. Березовський, Ю. Ю. Довгій та ін. : Навчальний посібник. – Житомир: «Полісся», 2016. – 144 с.: іл.
4. Sarabeev V., Balbuena J. A., Jarosiewicz A., Voronova N., Sueiro R. A., Leiro J. M., Ovcharenko M. Disentangling the determinants of symbiotic species richness in native and invasive gammarids (Crustacea, Amphipoda) of the Baltic region. International Journal for Parasitology. 2023. Вип. 53, № 5–6. С. 305–316.
5. Sarabeev V., Ovcharenko M., Jarosiewicz A., Ahmed A., Sueiro R. A., Leiro J. M. Database on eukaryotic symbionts of native and invasive gammarids (Crustacea, Amphipoda) in the Baltic region of Poland with information on water parameters for sampling sites. Data in Brief. 2023. Вип. 49, № 5–6. С. 109308.
6. Sarabeev V., Ovcharenko M., Ahmed A., Sueiro R. A., Leiro J. M. Molecular characterization of the first reported Neoplagioglyphe megastomus (Digenea, Omphalometridae) in Poland. Zoodiversity. 2022. Вип. 56, № 2. С. 83–90.
7. Ovcharenko M., Wróblewski P., Grochowski W., Mierzejewska K., Sarabeev V. A new microsporidian parasite, *Microsporidium theragrae* n. sp., infecting Alaska pollock *Gadus chalcogrammus* (Teleostei: Gadidae). Parasitology Research. 2022. Вип. 121, № 8. С. 2337–2346.
8. Balbuena J. A., Monlleó-Borrull C., Llopis-Belenguer C., Blasco-Costa I., Sarabeev V. L., Morand S. FuzzyQ: A tool to measure rare species and preserve biodiversity. Frontiers for Young Minds. 2022. Вип. 10. С. 1–8.

9. Sarabeev V., Balbuena J. A., Desdevises Y., Morand S. Host-parasite relationships in invasive species: macroecological framework. *Biological Invasions*. 2022. Вип. 24, № 8. С. 2649–2664.
10. Llaberia-Robledillo M., Balbuena J. A., Sarabeev V., Llopis-Belenguer C. Changes in native and introduced host–parasite networks. *Biological Invasions*. 2022. Вип. 24. С. 543–555.
11. Sarabeev V., Tkach I., Sueiro R. A., Leiro J. Molecular data confirm the species status of *Neoechinorhynchus personatus* and *N. yamagutii* (Acanthocephala, Neoechinorhynchidae) from the Atlantic and Pacific grey mullets (Teleostei, Mugilidae). *Zoodyversity*. 2020. Вип. 54, № 1. С. 1–10.
12. Shvydka S., Cadarso-Suárez C., Ballová D., Sarabeev V. Patterns of monogenean abundance in native and invasive populations of *Planiliza haematocheila* (Teleostei: Mugilidae): interactions between climate and host defence mechanisms explain parasite release. *International Journal for Parasitology*. 2020. Вип. 50, № 12. С. 1023–1031.
13. Llopis-Belenguer C., Blasco-Costa I., Balbuena J. A., Sarabeev V., Stouffer D. B. Native and invasive hosts play different roles in host–parasite networks. *Ecography*. 2020. С. ecog.04963.

Інформаційні ресурси:

1. Diseases That Can Spread Between Animals and People
<https://www.cdc.gov/healthypets/diseases/index.html>
2. Tropical Parasitology: Protozoans, Worms, Vectors and Human Diseases. URL:
<https://ru.coursera.org/learn/parasitology>
3. Епідемії - динаміка інфекційних захворювань. URL:
<https://ru.coursera.org/learn/epidemics>
4. Вступ до курсу Паразитологія. Організація робочого місця. Методи діагностики. URL:
<https://www.youtube.com/watch?v=eBWftRYPxDI>
5. Паразитологічний розтин риби. URL: <https://www.youtube.com/watch?v=IHHNOhrAqI&feature=youtu.be>
6. Електронні підручники з Ветеринарії <http://www.techvet.com.ua/index.php/12-pro-tehnikum2/37-elektronni-pidruchniki>

РЕГУЛЯЦІЯ І ПОЛІТИКИ КУРСУ¹

Відвідування занять. Регуляція пропусків.

Інтерактивний характер курсу передбачає обов'язкове відвідування практичних занять. За необхідності заняття можуть проводитися у очно-дистанційній формі, коли частина слухачів, що не можуть в цей день бути присутніми в аудиторії, приєднуються через zoom і беруть активну участь у заняттях. Здобувачі, які за певних обставин не можуть відвідувати практичні заняття регулярно, мусять впродовж тижня узгодити із викладачем графік індивідуального відпрацювання пропущених занять. Окремі пропущені завдання мають бути відпрацьовані у формі співбесіди під час планової консультації викладача впродовж двох тижнів після пропуску. Відпрацювання занять може здійснюватися й шляхом виконання індивідуального письмового завдання. Здобувачі, які станом на початок екзаменаційної сесії мають понад 70% невідпрацьованих пропущених занять, до сесії не допускаються.

Політика академічної доброчесності

Одне з основних завдань навчального процесу – формування нульової толерантності до академічної недоброчесності. Відповідно до чинних правових норм, порушенням норм академічної доброчесності зокрема вважається: плагіат - оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства; фабрикація - вигадкування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або наукових дослідженнях; фальсифікація - свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень; списування - виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання.

Якщо ви не впевнені, чи підпадають зроблені вами запозичення під визначення плагіату, будь ласка, проконсультуйтеся з викладачем. Будь-яка ідея, думка чи речення, ілюстрація чи фото, яке ви запозичуєте, має супроводжуватися посиланням на першоджерело. Приклади оформлення цитувань див. на платформі СЕЗН Moodle ЗНУ: <https://moodle.znu.edu.ua/mod/resource/view.php?id=103857>

Висока академічна культура та європейські стандарти якості освіти, яких дотримуються в ЗНУ, вимагають від дослідників відповідального ставлення до вибору джерел. Посилання на такі ресурси, як Wikipedia, бази даних рефератів та письмових робіт (Studopedia.org та подібні) є неприпустимим. Рекомендовані бази даних для пошуку джерел: електронні ресурси Національної бібліотеки ім. Вернадського: <http://www.nbuv.gov.ua>; наукометрична база Scopus: <https://www.scopus.com>; наукометрична база Web of Science: <https://apps.webofknowledge.com>

Використання комп'ютерів/телефонів на занятті

Використання мобільних телефонів, планшетів та інших гаджетів під час лекційних та практичних занять дозволяється виключно у навчальних цілях (для уточнення певних даних, перевірки правопису, отримання довідкової інформації тощо). Будь ласка, не забувайте активувати режим «без звуку» до початку заняття.

Комунікація

Планове спілкування викладача зі здобувачами відбувається згідно розкладу під час аудиторних занять та щотижневих консультацій викладача. За необхідністю воно може відбуватися на платформі ZOOM. Базовою платформою для комунікації викладача зі здобувачами є платформа

¹ Тут зазначається все, що важливо для курсу: наприклад, умови допуску до лабораторій, реактивів і т.д. Викладач сам вирішує, що треба знати здобувачу для успішного проходження курсу!

Moodle. Важливі повідомлення загального характеру розміщуються викладачем на форумі курсу. Для індивідуальних питань використовується сервіс приватних повідомлень або месенджери, визначені викладачем. Відповіді на запити здобувачів подаються викладачем упродовж трьох робочих днів. Для оперативного отримання повідомлень про оцінки та нову інформацію, розміщену на платформі Moodle, будь ласка, переконайтеся, що адреса електронної пошти, зазначена у вашому профайлі на Moodle, є актуальною, та регулярно перевіряйте папку «Спам». Якщо за технічних причин доступ до Moodle є неможливим або ваше питання потребує термінового розгляду, надішліть електронного листа на пошту або у зазначені месенджери викладача. У листі обов'язково вкажіть ваше прізвище, ім'я та рік навчання.

ДОДАТОК ДО СИЛАБУСУ ЗНУ

Академічна доброчесність. *Здобувачі й викладачі Запорізького національного університету несуть персональну відповідальність за дотримання принципів академічної доброчесності, затверджених **Кодексом академічної доброчесності ЗНУ**: <https://tinyurl.com/yaбук4ad>. Декларація академічної доброчесності здобувача вищої освіти (додається в обов'язковому порядку до письмових кваліфікаційних робіт, виконаних здобувачем, та засвідчується особистим підписом): <https://tinyurl.com/y6wz3lu3>.*

Навчальний процес та забезпечення якості освіти. *Перевірка набутих здобувачами знань, навичок та вмінь (атестації, заліки, іспити та інші форми контролю) є невід'ємною складовою системи забезпечення якості освіти і проводиться відповідно до Положення про організацію та методіку проведення поточного та підсумкового семестрового контролю навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9tve4lk>.*

Повторне вивчення дисциплін, відрахування. *Наявність академічної заборгованості до 6 освітніх компонентів за результатами однієї екзаменаційної сесії є підставою для надання здобувачу права на повторне вивчення зазначених навчальних дисциплін. Порядок повторного вивчення визначається Положенням про порядок повторного вивчення навчальних дисциплін та повторного навчання у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9pkmmp5>. Підстави та процедури відрахування здобувачів, у тому числі за невиконання навчального плану, регламентуються Положенням про відрахування, переривання навчання, поновлення та переведення здобувачів третього рівня вищої освіти ступеня доктора філософії у ЗНУ: <https://tinyurl.com/3fwvbptk>.*

Неформальна освіта. *Порядок зарахування результатів навчання, підтверджених сертифікатами, свідоцтвами, іншими документами, здобутими поза основним місцем навчання, регулюється Положенням про порядок визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті: <https://tinyurl.com/y8gbt4xs>.*

Вирішення конфліктів. *Порядок і процедури врегулювання конфліктів, пов'язаних із корупційними діями, зіткненням інтересів, різними формами дискримінації, сексуальними домаганнями, міжособистісними стосунками та іншими ситуаціями, що можуть виникнути під час навчання, регламентуються Положенням про порядок і процедури вирішення конфліктних ситуацій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/57wha734>. Конфліктні ситуації, що виникають у сфері стипендіального забезпечення здобувачів вищої освіти, вирішуються стипендіальними комісіями факультетів, коледжів та університету в межах їх повноважень, відповідно до: Положення про порядок призначення і виплати академічних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/yd6bq6p9>; Положення про призначення та виплату соціальних стипендій у ЗНУ: <https://tinyurl.com/y9r5dpwh>.*

Психологічна допомога. Телефон довіри практичного психолога Марти Ірини Вадимівни (061)228-15-84, (099)253-78-73 (щоденно з 9 до 21).

Уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції
Запорізького національного університету: **Борисов Костянтин Борисович**
Електронна адреса: uv@znu.edu.ua Гаряча лінія: Тел. (061) 228-75-50

Рівні можливості та інклюзивне освітнє середовище. Центральні входи усіх навчальних корпусів ЗНУ обладнані пандусами для забезпечення доступу осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення. Допомога для здійснення входу у разі потреби надається черговими охоронцями навчальних корпусів. Якщо вам потрібна спеціалізована допомога, будь-ласка, зателефонуйте (061) 228-75-11 (начальник охорони). Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення у ЗНУ: <https://tinyurl.com/ydhcsagx>.

Ресурси для навчання. Наукова бібліотека: <http://library.znu.edu.ua>. Графік роботи абонементів: понеділок – п'ятниця з 08.00 до 16.00; вихідні дні: субота і неділя.

Електронне забезпечення навчання (moodle): <https://moodle.znu.edu.ua>
Якщо забули пароль/логін, направте листа з темою «Забув пароль/логін» за адресою: moodle.znu@znu.edu.ua.
У листі вкажіть: прізвище, ім'я, по-батькові українською мовою; шифр групи; електронну адресу. Якщо ви вказували електронну адресу в профілі системи Moodle ЗНУ, то використовуйте посилання для відновлення паролю <https://moodle.znu.edu.ua/mod/page/view.php?id=133015>.

Центр інтенсивного вивчення іноземних мов: <http://sites.znu.edu.ua/child-advance/>

Центр німецької мови, партнер Гете-інституту: <https://www.znu.edu.ua/ukr/edu/ocznu/nim>

Школа Конфуція (вивчення китайської мови): <http://sites.znu.edu.ua/confucius>